

Modül (öneri) No	81
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Ahlâk
Modül (Alt konu)	Tarafgirlik, İnat ve Haset
Anahtar Kelimeler	• Tarafgirlik • İnat • Haset • Adavet • Kin
Öğrenme Çıktıları (Amaçlar)	Tarafgirlik, inat ve hasedin şahsî hayat açısından zulüm olduğunu öğrenir. Bu olumsuz duyguların Kur'anî yöntemle nasıl tedavi edileceğini bilir.
Süre	40 dk.
Seviye	Seviye-2
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Balık Kılıcı, Beyin Fırtınası, Cümle Oluşturma
Materyal ve Teknoloji	
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Etkinlik-1 • Hayat-1 içtimaiyedeki fertler arasındaki tarafgirlik ve inat duygularının öne çıkması haset illetini netice verdiği gibi haset de adavet hastalığını netice vermektedir. • İnat ve tarafgirlik hissini doğuran sebepler nelerdir? • Hased ve adavet duygularını kuranî bir yöntemle nasıl tedavi edebiliriz? • Toplumda fertler arasında hasedin olmadığı örnekler verebilir misiniz? • Toplum içerisinde inat ve tarafgirliğe çarpıcı örnekler verebilir misiniz? • Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Tek grup olarak da kullanılır. • Balık kılıcı resmi olan çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır ya da öğrencilerin kendilerinin çizmeleri istenir. • Öğrencilerden tarafgirlik inat ve hasedin sebeplerini balık kılıcının üst tarafındaki kılçıklara, sonuçlarını ise alt tarafındaki kılçıklara yazmaları söylenir. (Ya da ana sebepler ana kılçıklara sebebin alt sebebi de ara kılçıklara yazılır)

	• Öğrencilerden balık kılçıklarını paylaşmaları ve açıklamaları istenir. • Balık kılçıkları üzerine değerlendirmeler yapılır.
Ölçme ve Değerlendirme	Cümle Oluşturma Konu ve kazanımın temel noktalarını ifade eden cümlelere ait kelimler dağıtık olarak verilir. Bunların içinden konuya uygun cümleler kurmaları istenir. Bireysel ya da grup olarak yapılabilir. Örnek: • Öğrencilere sunumda karışık olarak gelecek olan kelimelerin hepsini bir defa kullanarak anlamlı cümleler kurmaları istenilir. 1. Grup Kelimleri: Fenalaşması, fena, vuku, bulur, bir adama, iyileşmesi, desen, İyisin, fenasın, iyisin, desen, ve, Fenasın, çok, iyi, adama. 2. Grup Kelimleri: Hem, Adavet, Ehl-i kin, hem, eder, ve, tecavüz, hem, zulmeder, rahmet-i İlahiyeye, nefesine, kardeşine, mü'min. • Kelime grupları yukarıdaki gibi ayrı ayrı oluşturularak verilir. • Toplamda 10-15 kelime grubu oluşturulabilir. • Sınıf seviyesine göre 3 ya da 4 kelimedenden başlanabilir. Her defasında kelime sayısı artarak devam eder. • Sınıf seviyesine göre değişmekle birlikte 3-4 kelime için 30 saniye, 5-6 kelime için 1 dakika, 7- 8 kelime için 1,5 dakika şeklinde süre verilebilir. • Herkes yaptığı cümleleri paylaşabilir. Tüm gruplar bittikten sonra en başa dönülerek cümleler hep birlikte kurulur. Not: Yukarıda karışık halde verilen kavramlar metinden yardım almak suretiyle çoğaltılabilir.

İlişkili metinler

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Birincisi: Sen mesleğini ve efkârını hak bildiğin vakit, “Mesleğim haktır veya daha güzeldir” demeye hakkın var. Fakat “Yalnız hak benim mesleğimdir” demeye hakkın yoktur.

وَعَيْنُ الرِّضَا عَنْ كُلِّ عَيْبٍ كَلِيلَةٌ - وَلَكِنَّ عَيْنَ السُّخْطِ تُبْدِي الْمَسَاوِيَا²

sırrınca, insafsız nazarın ve düşkün fikrin hakem olamaz, başkasının mesleğini butlan ile mahkûm edemez. İkinci Düstur: Senin üzerine haktır ki her söylediğin hak olsun, fakat her hakkı söylemeye senin hakkın yoktur. Her dediğin doğru olmalı, fakat her doğruyu demek doğru değildir. Zira senin gibi niyeti halis olmayan bir adam, nasihati bazen damara dokundurur, aksü'l-amel yapar. Üçüncü Düstur: Adavet etmek istersen, kalbindeki adavete adavet et, onun ref'ine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefs-i emmarene ve heva-i nefesine adavet et, ıslahına çalış. O muzır nefsin hatırı için mü'minlere adavet etme. Eğer düşmanlık etmek istersen, kâfirler, zındıklar çoktur; onlara adavet et. Evet, nasıl ki muhabbet sıfatı muhabbete lâyıktır; öyle de, adavet hasleti, her şeyden evvel kendisi adavete lâyıktır. Eğer hasmını mağlûp etmek istersen, fenalığına karşı iyilikle mukabele et. Çünkü eğer fenalıkla mukabele edersen, husumet tezayüd eder. Zâhiren mağlûp bile olsa, kalben kin bağlar, adaveti idame eder. Eğer iyilikle mukabele etsen, nedamet eder, sana dost olur.

إِذَا أَنْتَ أَكْرَمْتَ الْكَرِيمَ مَلَكَتْهُ - وَإِنْ أَنْتَ أَكْرَمْتَ اللَّيْمَ تَمَرَّدَا³

hükmünce, mü'minin şe'ni, kerîm olmaktır. Senin ikramınla sana musahhar olur. Zâhiren leîm bile olsa, iman cihetinde kerîmdir. Evet, fena bir adama “İyisin, iyisin” desen iyileşmesi ve iyi adama “Fenasın, fenasin” desen fenalaşması çok vuku bulur. Öyle ise,

وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا⁴ وَإِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ⁵

gibi desâtir-i kudsiye-i Kur'âniyeye kulak ver. Saadet ve selâmet ondadır. Dördüncü Düstur: Ehl-i kin ve adavet, hem nefesine, hem mü'min kardeşine, hem rahmet-i İlâhiyeye zulmeder, tecavüz eder. Çünkü kin ve adavet ile nefsin bir

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

² Rıza ve memnuniyet nazarı hiçbir kusuru görmez Garazkârlıkla bakan ise, gizli kusurları da açığa çıkarır (Ali Mâverîdî, Edebü'd-Dünya ve'd-Din, s 10; Divanü's-Şâfiî, s 91)

³ Şeref ve izzet sahibi birine iyilik etsen, onu elde edersin Aşağılık ve kötü birine iyilik etsen, o daha da azar (Şerh-i Divani't-Tayyib, s 710 Mütenebbi'ye ait bir beyit)

⁴ Boş sözlerle, çirkin davranışlarla karşılaştlıkları zaman, izzet ve şereflerini muhafaza ederek oradan geçip giderler (Furkan Suresi: 72)

⁵ Eğer onları affeder, kusurlarına bakmaz ve bağışlarsanız, şüphesiz ki Allah da çok bağışlayıcı ve çok merhamet edicidir (Tegabün Suresi: 14)

azab-ı elimde bırakır. Hasına gelen nimetlerden azabı ve korkusundan gelen elemi nefsine çektirir, nefsine zulmeder. Eğer adavet hasedden gelse, o bütün bütün azaptır. Çünkü hased evvelâ hâsidi ezer, mahveder, yandırır. Mahsud hakkında zararı ya azdır veya yoktur.

(Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2023, s. 312)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁶
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁷

⁶ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁷ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)